

Česká zemědělská univerzita v Praze

Provozně ekonomická fakulta

Katedra humanitních věd

Bakalářská práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Monika Frýdlová

© 2016 ČZU v Praze

ZADÁNÍ BAKALÁŘSKÉ PRÁCE

Monika Frýdlová

Provoz a ekonomika

Název práce

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Název anglicky

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

---

Cíle práce

Cílem práce je analyzovat vybranou volnočasovou instituci – DDM Praha 3 Ulita, z hlediska poskytování kvalitních volnočasových aktivit, z hlediska technického vybavení a ekonomického zázemí. Dílčím cílem je analyzovat potřeby dětí a rodičů související s trávením volného času ve volnočasových institucích. A dle výsledků navržení případných organizačních změn v dané instituci.

Metodika

Teoretická část bude definování základních pojmů na základě prostudované odborné literatury a seznámení se s veškerými dostupnými informacemi analyzované instituce.

Praktická část bude provedena prostřednictvím kvalitativního šetření pomocí dotazování daného vzorku respondentů – dětí a mládeže do 18 ti let a jejich rodičů. Provedení vyhodnocení výzkumu a na základě výsledků navržení organizačních změn

Doporučený rozsah práce

30 – 40 stran

Klíčová slova

volný čas, děti a mládež, volnočasové aktivity, výchova, duševní a fyzický rozvoj, instituce volného času, příměstské tábory, financování

Doporučené zdroje informací

ČÁP, J. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. Praha: ISV, 1996, ISBN 80 – 85866 -15 – 3.

Hendl, J . Kvalitativní výzkum. Praha: Potrál, 2012, ISBN 978 – 80 – 262 – 0219 – 6.

HOFBAUER, B. Děti, mládež a volný čas. Praha: Portál, 2004, ISBN 80 – 7178 – 927 – 5.

LIEVEGOED, B, C, J. Vývojové fáze dítěte. Praha: Baltazar, 1992, ISBN 80 – 900307 – 7 – 7.

PÁVKOVÁ, J. Pedagogika volného času. Praha : Portál, 1999, ISBN 80- 7178 – 295 – 5.

Předběžný termín obhajoby

2015/16 LS – PEF

Vedoucí práce

PhDr. Miroslav Polišenský, CSc.

Garantující pracoviště

Katedra humanitních věd

Elektronicky schváleno dne 12. 11. 2014

doc. PhDr. Michal Lošťák, Ph.D.

Vedoucí katedry

Elektronicky schváleno dne 13. 11. 2014

Ing. Martin Pelikán, Ph.D.

Děkan

V Praze dne 10. 03. 2016

Čestné prohlášení

Prohlašuji, že svou bakalářskou práci "Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let" jsem vypracovala samostatně pod vedením vedoucího bakalářské práce a s použitím odborné literatury a dalších informačních zdrojů, které jsou citovány v práci a uvedeny v seznamu použitých zdrojů na konci práce. Jako autorka uvedené bakalářské práce dále prohlašuji, že jsem v souvislosti s jejím vytvořením neporušil autorská práva třetích osob.

V Praze dne 10.3.2016

Poděkování

Ráda bych touto cestou poděkovala PhDr. Miroslavu Poliškému, CSc. za jeho odbornou pomoc při vypracování bakalářské práce. Dále bych ráda poděkovala Bc. Josefu Chmelovi a Evě Němcové za poskytnutí potřebných informací a materiálů, které byly důležité pro vypracování analytické části.

Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let

Souhrn

Bakalářská práce se zabývá trávením volného času dětí a mládeže do 18 let a institucemi k tomu určenými.

Teoretická část obsahuje definice základních pojmů, které souvisejí s daným tématem. Zabývá se způsoby trávení volného času, historickým vývojem volného času a faktory, které trávení volného času ovlivňují. Popisuje důležitost funkce rodiny a sociálního prostředí jako nejdůležitějších aspektů pro kvalitní trávení volného času. Dále se zabývá rozdělením a popisem institucí volnočasových aktivit.

Analytické část obsahuje základní charakteristiku vybrané instituce Domu dětí a mládeže, Praha 3 – Ulita. Cílem bylo analyzovat vybranou instituci z hlediska poskytování kvalitních volnočasových aktivit, jejich financování a možného případného zlepšení. Analýza byla zpracována podle Vědecké teorie kultury Bronislawa Malinowského.

Klíčová slova: Volný čas, děti a mládež, volnočasové aktivity, výchova, duševní a fyzický rozvoj, instituce volného času, příměstské tábory, financování.

Institutions for Leisure Time Spending of the Youth up to 18 years of age

Summary

This bachelor thesis deals with leisure time of children and youth under 18 years of age and institutions for this purpose.

The theoretical part contains definitions of basic terms related to the topic. It deals with ways of spending free time, historical development of free time and factors that affects leisure. It describes the importance of the family function and social environment as the most important aspects for quality free time. It also deals with the categorization and description of institutions of free time activities.

The practical part consists of basic characteristic of a selected institution „Dům dětí a mládeže, Praha 3 – Ulita“. The aim was to analyze the selected institution through the free time activities it provides, their funding and any potential improvements. The analysis was done according to the scientific theory of culture by Bronislaw Malinowsky.

Keywords: Leisure time, children and youth, leisure activities, education, mental and physical development, institutions of leisure, suburban camps, funding

Obsah

1 Úvod.....	10
2 Cíl práce a metodika	11
2.1 Cíl práce	11
2.2 Metodika	11
3 Teoretická část.....	12
3.1 Volný čas.....	12
3.2 Historický vývoj volného času.....	12
3.2.1 Volný čas v období antiky	12
3.2.2 Volný čas v období středověku.....	13
3.2.3 Volný čas v počátcích kapitalismu	13
3.2.4 Volný čas v současnosti	13
3.3 Různá hlediska volného času	14
3.3.1 Hledisko ekonomické	14
3.3.2 Hledisko politické	15
3.3.3 Hledisko sociologické a sociálně psychologické.....	15
3.3.4 Hledisko pedagogicko-psychologické	15
3.3.5 Hledisko zdravotně hygienické.....	15
3.3.6 Hledisko historické	16
3.4 Volný čas dětí a mládeže.....	16
3.4.1 Volný čas dětí a mládeže – pasivní.....	16
3.4.2 Volný čas dětí a mládeže – aktivní	18
3.5 Faktory, které ovlivňují trávení volného času dětí a mládeže.....	18
3.5.1 Funkce rodiny	18
3.5.2 Sociální prostředí	20
3.5.3 Prostředí	21
3.5.4 Lidé	22
3.6 Instituce volnočasových aktivit pro děti a mládež	23
3.6.1 Neškolní zařízení	23
3.6.2 Školská zařízení	23
3.6.2.1 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání.....	24
3.6.2.2 Výchovná školská a ubytovací zařízení	25
3.6.2.3 Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu	26
4 Analytická část	27
4.1 Cíl.....	27

4.2	Metodika	27
4.3	Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita.....	27
4.3.1	Charakteristika a základní identifikační údaje.....	27
4.3.2	Historie.....	28
4.3.3	Poslání a předmět činnosti	28
4.3.4	Organizační struktura a personál	28
4.3.5	Zázemí a vybavení	30
4.3.6	Předmět činnosti	32
4.3.7	Dotazníkové šetření	38
4.3.8	Finance.....	39
5	Zhodnocení a výsledky analýzy	42
6	Závěr.....	44
7	Seznam použitých zdrojů	45
8	Přílohy	47

Seznam obrázků

Obrázek 1: Organizační struktura	29
--	----

Seznam tabulek

Tabulka 1: Pravidelná zájmová činnost	33
Tabulka 2: Rozdělení účastníků podle věkových kategorií	34
Tabulka 3: Počty účastníků na akcích.....	35
Tabulka 4: Rozdělení akcí	37
Tabulka 5: Soutěže.....	37
Tabulka 6: Výsledky hospodaření hlavní činnosti.....	39
Tabulka 7: Druhy výnosů hlavní činnosti.....	40
Tabulka 8: Výsledky hospodaření vedlejší činnosti	41
Tabulka 9: Druhy výnosů vedlejší činnosti	41

1 Úvod

V celém průběhu lidských dějin se množství volného času neustále měnilo. Tak jak se zlepšovaly ekonomické a sociální podmínky lidí, přibývalo i volného času. Nedocházelo pouze ke změně množství volného času, ale také ke změnám ve způsobu jeho trávení. S přibývajícím množstvím volného času se začalo velmi intenzivně přemýšlet i o kvalitě prožívání.

V dnešní době si stále více uvědomujeme, jak je důležité svůj volný čas správně využít a prožít. Především je důležité, jakým způsobem tráví volný čas děti a mládež, aby to mělo pozitivní dopad pro jejich následující vývoj. V tomto období se totiž formuje jejich osobnost. Nejedná se jen o to děti zabavit, aby ukrátily čas, ale především jde o jejich socializaci ve společnosti.

Na využívání volného času se samozřejmě podílí velké množství faktorů. Dítě ovlivňuje nejvíce jeho rodina a sociální prostředí, ve kterém vyrůstá. Velký vliv mají i lidé, se kterými je v nejbližším kontaktu. Dítě je ovlivňováno faktory, jako jsou média, škola, organizované volnočasové aktivity apod. Důležité je i rozhodnutí, jakým způsobem chce jedinec svůj volný čas prožít a jeho individuální volba.

V dnešní době jsou instituce, které se zabývají vzděláním, výchovou a volným časem mládeže stále více vyhledávané a využíváné. Jednak z důvodu nedostatku času ze strany rodičů a rodiny, ale také protože nabízejí široké spektrum aktivit. Dítě v těchto institucích prožívá svůj čas aktivně a v kolektivu svých vrstevníků, což příznivě ovlivňuje jeho budoucí vývoj.

Vzhledem k důležitosti kvalitního fungování těchto institucí, jsem se ve své práci zaměřila na analýzu jedné z těchto institucí a možnosti zlepšení jejího fungování.

2 Cíl práce a metodika

2.1 Cíl práce

Cílem teoretické části bakalářské práce je definovat základní pojmy, které souvisejí s daným tématem: Instituce pro trávení volného času mládeže do 18 let. Především definovat pojem volný čas.

Cílem praktické části je analyzovat vybranou instituci – Dům dětí a mládeže, Praha 3 – Ulita z hlediska poskytování kvalitních volnočasových aktivit, technického vybavení, ekonomického zázemí a personálního obsazení.

2.2 Metodika

K vypracování teoretické části bakalářské práce jsem použila odbornou literaturu, internetové zdroje a interní dokumenty vybrané volnočasové instituce a veškeré dostupné informace o analyzované instituci.

Praktická část se zabývá analýzou vybrané instituce zpracované podle Vědecké teorie kultury Bronislawa Maninowského. Zhodnocení, zda daná instituce plní svá poslání, která má uvedena ve svém programu. Součástí praktické části je i navržení organizačních změn na základě výsledků dotazníků pro spotřebitelskou zpětnou vazbu, které vyplnili rodiče dětí navštěvujících danou instituci.

3 Teoretická část

3.1 Volný čas

Pod pojmem volný čas si každý z nás může představit něco zcela odlišného. Stejně tak i pojem volný čas je popisován různě v odborných publikacích. Nejvýstižnější definice volného času je pravděpodobně v pedagogickém slovníku: „*Volný čas je doba, která zůstane z 24 hodin běžného dne po odečtení času věnovaného práci, péči o rodinu a domácnost, péči o vlastní fyzické potřeby (včetně spánku).*“ [14, s. 274]

Je to doba, kdy se může člověk věnovat svým zájmům, zálibám, koníčkům, zábavě, osobnímu vzdělávání, společensky prospěšné činnosti a odpočinku. Všechny tyto činnosti jsou dobrovolné a přinášejí pocity radosti, spokojenosti a psychickou pohodu. Volný čas je skutečně ten čas, kdy si můžeme dělat to, co nás zajímá a to co skutečně chceme, ale nemusíme. Do volného času tudíž nepatří činnosti, které bezpodmínečně potřebujeme pro náš život, tedy spánek, hygiena, jídlo apod. [14]

3.2 Historický vývoj volného času

V průběhu lidských dějin se volný čas velmi odlišoval. Souviselo to s vývojem celé lidské společnosti - ekonomickým i sociálním.

3.2.1 Volný čas v období antiky

Již v období antiky se setkáváme s pojmem volný čas. Jedním z prvních filozofů, kteří se snažili definovat volný čas, byl ve starověkém Řecku Aristoteles. Volný čas nazval Aristoteles slovem "schole". Jeho pojetí volného času bylo odlišné od současného. Pro něho znamenal volný čas dobu, kdy se člověk mohl věnovat důležitým věcem, což v té době bylo vzdělávání, filozofování, rozjímání, poslouchání veršů, hudby, setkávání se s přáteli a diskutování. Do volného času nebyla započítávána manuální práce, protože ta byla vykonávána nižší společenskou vrstvou - otroky. Volný čas využíval pouze svobodný občan. Hlavním znakem této doby byl odpor k manuální práci a byla vyzdvihována intelektuální činnost. [15]

3.2.2 Volný čas v období středověku

V období středověku se pohled na trávení volného času zcela změnil. Manuální práce - vzhledem ke zrušení otroctví - je naopak vyzdvihována. Práce je považována za záslužnou a bohem oceňovanou činnost. Práce je hlavním smyslem života. Odpočívá se pouze proto, aby člověk mohl dále pracovat. Hlavní ctnosti jsou pílě, pracovitost, spořivost. Nicnedělání je odsuzováno. Rozjímání má zcela jiný význam než v období antiky. Ve středověku se rozjímání týká pouze modliteb a zbožných rozmluv s bohem. [15]

3.2.3 Volný čas v počátcích kapitalismu

Usilovná práce člověka, technický pokrok a využívání strojů přispělo ke vzniku kapitalismu. Pracující člověk však neměl téměř žádný volný čas. Nepřiměřeně dlouhá pracovní doba neumožňovala věnovat se volnému času. V 19. a začátkem 20. století se objevují díla utopických socialistů, např. Francis Bacon, Thomas More, Tomaso Campanella, kteří se snažili utlumit těžký život pracujících dělníků. Prosazovali myšlenku příjemné práce. [15]

3.2.4 Volný čas v současnosti

„Mezi předpoklady rozvoje volného času patřil růst jeho rozsahu jako důsledek zkracování pracovní doby u dospělých (a jejího odstraňování u dětí a mladistvých), rozšiřování celkového objemu volného času celé populace (a v tom opět zvláště mladé generace) i kumulace volného času do měst, jejichž počet obyvatel v procesu urbanizace rychle roste celkově i vzhledem k celé populaci.“ [10, s. 25]

Volný čas je v současné době součástí běžného života dospělých a dětí. Je velice důležité věnovat pozornost způsobu, jakým volný čas trávíme. Trávení volného času je jeden z faktorů, který ovlivňuje náš vývoj a psychický stav. Proto je velmi důležité se věnovat právě volnému času dětí a mládeže a správně jej ovlivňovat. [10]

3.3 Různá hlediska volného času

Na volný čas se můžeme podívat z různých hledisek a dle nich jej také zhodnotit. Záleží na tom, které hledisko je pro nás nejdůležitější a dle tohoto hlediska posuzujeme trávení volného času. Tato jednotlivá hlediska se však prolínají a nelze je posuzovat odděleně. [13]

3.3.1 Hledisko ekonomické

Lepší pracovní výkony podávají lidé, kteří jsou odpočínutí a spokojeni. Tito lidé také mnohem lépe zvládají mezilidské vztahy na svých pracovištích. Při kvalitním trávení volného času v různých zájmových a vzdělávacích kroužcích, získávají nové informace a vědomosti, které jsou jim pak užitečné i v pracovním procesu.

Vstupní náklady, které jsou investovány do této oblasti, se vždy ekonomicky vyplatí.

I úroveň společnosti můžeme posuzovat podle toho, kolik prostředků jsou lidé ochotni a schopni věnovat pro využívání volného času.

Volný čas se stal jedním ze samostatných průmyslových odvětví, které je většinou velmi prosperující, zvláště v ekonomicky vyspělých zemích. Toto odvětví zahrnuje organizace, které zajišťují průběh volného času a jeho trávení. Ať jsou to již cestovní kanceláře a s nimi spojené veškeré ubytovací, stravovací a dopravní služby nebo různé sportovní organizace a zábavní průmysl. K tomu můžeme přidat firmy, které vyrábějí vybavení, které je potřebné k aktivitám spojené s volným časem. „*Průmysl volného času je tak vůbec největším odvětvím světového hospodářství.*“ [13, s. 15]

3.3.2 Hledisko politické

Je velmi důležité jakým způsobem zasahuje do volného času stát. Pomocí státních orgánů zabezpečuje volný čas. Financuje a zakládá zařízení pro volný čas dětí a mládeže. Podílí se na přípravě profesionálních a dobrovolných pedagogů. Vytváří podmínky pro různé aktivity dětí a mládeže mimo organizovanou činnost (budování dětských hřišť na sídlištích apod.). [13]

3.3.3 Hledisko sociologické a sociálně psychologické

Činnosti ve volném čase utvářejí a kultivují mezilidské vztahy. Proto je nesmírně důležité, jakým způsobem lidé a především děti a mládež tráví volný čas. *„Je zřejmé, že způsob využívání volného času u dětí je ovlivněn sociálním prostředím. Zvláště silný je vliv rodiny. Rodiče slouží svým dětem jako vzory, buď pozitivní, či negativní.“* [13, s. 17]

Vliv rodiny je jedním z nejdůležitějších faktorů pro správný vývoj dítěte a pro jeho budoucí výběr volnočasových aktivit. Pokud rodina neposkytne dítěti správnou motivaci, péči a dostatečně se o dítě nezajímá je zvýšené riziko, že se dítě dostane do nežádoucí vrstevnické skupiny. Zde hrozí agresivita, alkohol, drogy a vandalismus.

3.3.4 Hledisko pedagogicko-psychologické

Tato hlediska jsou zaměřena na individualitu a jedinečnost každého člověka. Berou v úvahu věkové zvláštnosti. Vhodným pedagogickým způsobem usměrňují rozvoj všech stránek osobnosti. Vedou k výchově k volnému času. Poskytují základní informace, jak najít vhodnou oblast zájmové činnosti.

3.3.5 Hledisko zdravotně hygienické

Aktivní a činorodé trávení volného času přispívá i k zlepšení zdravotního stavu člověka. Umožňuje trávit volný čas při nejrůznějších sportovních aktivitách a zaměřuje se na zdravý způsob života. [13]

3.3.6 Hledisko historické

Vývoj volného času se v různých etapách dějin odlišoval. Postupně se vyvíjel a měnil podle vývoje lidské společnosti a jejich potřeb. [13]

3.4 Volný čas dětí a mládeže

Volný čas dětí se liší od volného času dospělých. Je to dáno jednak biologickým vývojem a nedostatkem zkušeností, kdy se děti samy nedovedou orientovat ve všech oblastech zájmových činností a potřebují vedení. „*Specifickou zvláštností volného času dětí a mládeže je to, že z výchovných důvodů je žádoucí jeho pedagogické ovlivňování. Podmínkou účinnosti je, aby toto vedení bylo nenásilné, nabízené činnosti pestré a přitažlivé, účast na nich dobrovolná. Míra ovlivňování volného času závisí na věku dětí, jejich mentální i sociální vyspělosti, i na charakteru rodinné výchovy.*“ [13, s. 15]

Děti a mládež mohou svůj volný čas využívat aktivně nebo pasivně. V současné době máme velké množství institucí, kde mohou děti a mládež kvalitně a aktivně využít volný čas, bohužel se setkáváme spíše s pasivitou a nezájmem o aktivní přístup k volnému času.

V oblasti volného času došlo v život dětí a mládeže ke změnám. Ze sportu a kultury se postupem času stala komerční záležitost. V současnosti je hlavním médiem televize, u které děti a mládež tráví velkou část svého volného času. Významnou část volného času mládeže tvoří také například poslech hudby, návštěva kina, restauračních zařízení nebo obyčejné nicnedělání. V dnešní době jsou velice oblíbené aktivity, které jsou uskutečňovány pomocí informačních technologií. Jde například o brouzdání po internetu nebo hraní počítačových her. [12]

3.4.1 Volný čas dětí a mládeže – pasivní

V dnešní době není vývoj volnočasových aktivit příliš pozitivní. Zvyšuje se nenáročnost těchto aktivit a celková pasivita. Dětem i mládeži se nabízí velké množství činností - ve školách, mimo školu. Mnoho škol zprostředkovává nepovinné kroužky nebo kluby, které zajišťují aktivní způsob trávení volného času. Děti však o tuto aktivitu nemají často zájem. Ve velkém množství rodin děti nejsou vedeny ani motivovány k volnočasovým aktivitám. Toto pasivní trávení volného času může vést až k patologickým jevům u dětí a mládeže. Vedle vlivu rodiny, osobnostních a společenských vlivů je právě

trávení a prožívání volného času jedním z důležitých faktorů Tento vliv se projevuje především u populace, která nemá schopnost získat vlastní aktivní činností uspokojující prožitky.

Do skupiny dětí a mládeže, ve kterých je zvýšené riziko výskytu nepříznivých společenských vlivů, můžeme zařadit:

- chronické hráče počítačových her
- mládež se sklonem trávit celé dny u televize
- mládež potulující se po ulicích a restauracích
- mládež, která se neustále snaží vyhledat dobrodružné a dramatické aktivity, které jsou provázeny násilím, kriminalitou, drogami a alkoholem.

Negativní je i působení médií - především komerční televize. Většina dětí a mladých lidí je bavena bez vynaložení aktivity. Sport a aktivita ve volném čase jsou pro většinu mladých namáhavé. Velmi dlouho se již v odborných kruzích i široké veřejnosti diskutuje o negativním vlivu filmů, televize a počítačových her na psychiku dítěte. Jednak se jedná o zdravotní hlediska - poškozování zraku, pohybového aparátu, nervové soustavy, ale i negativní působení na psychiku dítěte. Hlavní postavy akčních filmů, ale i pohádek pro nejmenší jsou agresivní, většinou jsou za svou agresivitu odměněny nebo nejsou potrestáni. Obraz života, který je tímto způsobem prezentován dětem a mladým lidem je zkreslený, neukazuje bolest, poškození ani materiální důsledky agresivního a necitlivého jednání. Zvláště malé děti mohou získat dojem, že násilí je přirozená součást života a možnost, jak dosáhnout svých cílů, aniž za to ponese důsledky. Zvyšuje se agresivita ve všech oblastech běžného života, v celé společnosti i rodině.

Další negativní pasivní způsob trávení volného času je "nicnedělání" v partách, návštěvy restauračních zařízení. Tímto způsobem tráví volný čas nejčastěji mládež ve věku 13 – 15 let. Mládež ve věkové kategorii 13 - 15 prožívá svůj volný čas venku s partou, někdy až 4 hodiny za den. Vede to ke vzniku nežádoucích part, které se věnují trestné činnosti. Takto trávený volný čas je velmi nekvalitní, jde spíše o ubíjení času než jeho naplňování.

Ze všech těchto důvodů, je velmi důležité prosazovat aktivní trávení volného času u dětí již od nejtělejšího věku a nepodceňovat, jakým způsobem tráví a prožívají svůj volný čas. [12]

3.4.2 Volný čas dětí a mládeže – aktivní

Kvalitní náplň trávení volného času může přispět ke zmenšení pravděpodobnosti negativních projevů dítěte a jeho neúspěchů v budoucím dospělém životě. Zmenšuje se riziko k násilným činnostem, závislostem a jiným negativním projevům.

Správně a aktivně prožitý volný čas by měl splňovat následující požadavky:

- aktivní přístup dětí a mládeže k provádění dané činnosti
- zpestření jednotvárné činnosti
- podněcování k zdravému způsobu života

Můžeme rozlišovat u dětí a mládeže různé formy aktivit. Fyzickou aktivitu, zájmové činnosti, společenské činnosti. Fyzická aktivita je provozována neorganizovaně při různých sportovních činnostech, pohybem na čerstvém vzduchu spojených s fyzickou prací apod., organizovaně - v rámci různých sportovních a tělovýchovných zařízení. Odpočinek, který je aktivní je nejdůležitějším pro celkový zdravý životní styl. Tento způsob života je i prevencí proti negativním projevům u dětí. Nejdůležitější pro zafixování si aktivního způsobu odpočinku je na prvním místě rodina. Samozřejmě k němu přispívá i škola a nejrůznější volnočasové aktivity určené dětem a mládeži. [12]

3.5 Faktory, které ovlivňují trávení volného času dětí a mládeže

Na trávení volného času dětí a mládeže působí velké množství různých faktorů. Nemůžeme vyčlenit pouze jeden nejdůležitější faktor, který by trávení volného času zcela jednoznačně ovlivnil, protože všechny faktory jsou navzájem propojeny. Zmiňuji ty, které mi připadají nejvýznamnější.

3.5.1 Funkce rodiny

Rodina je základní sociální skupina, která ovlivňuje vývoj dětí a mládeže a jejich trávení volného času. Rodina se významně podílí na vývoji osobnosti především prostřednictvím výchovy. Vytváří hmotné a sociální podmínky pro ochranu, výchovu, socializaci a další rozvoj dítěte. [10]

„Funkční rodina s kladným emočním vztahem rodičů k dítěti a s trvalou láskyplnou péčí o ně podporuje rozvíjení emočních a charakterových aspektů osobnosti dítěte i jeho schopností.“ [1, s. 44]

Dysfunkční rodina zatěžuje vývoj osobnosti a socializaci dítěte. Významný faktor, který působí na dítě a jeho vývoj, je sociokulturní úroveň rodičů, tedy především jejich dosažené vzdělání. Je vědecky dokázáno, že v rodině, kde má alespoň jeden z rodičů ukončené středoškolské nebo vysokoškolské vzdělání, mají děti a mladiství lepší školní prospěch než v rodinách, kde tomu tak není. [1]

V roce 2011 byl Národním institutem dětí a mládeže proveden průzkum, který měl zjistit, jaké jsou hodnotové orientace dětí od 6 - 15 let. Cílem průzkumu bylo také zjistit, jak rodiče ovlivňují trávení volného času svých dětí. Z výsledků je patrné, že volný čas trávený aktivně je významně ovlivněn informovaností, možnostmi rodičů a jejich celkové iniciativě. Z výsledků také vyplynulo, že velkou roli hraje socioekonomické postavení celé rodiny a úroveň vzdělání rodičů. Děti z lépe situovaných rodin tráví více volného času s rodiči, u prarodičů nebo se sourozenci. Tímto způsobem trávení volného času mají rodiče větší přehled o aktivitách svých dětí a mohou je dále motivovat a podněcovat. Naopak děti, které pocházejí ze špatně situovaných rodin, tráví mnoho času samy. [21]

Na volný čas dětí působí také velikost rodiny a především její úplnost. Dále způsob a vybavenost bydlení, sociální a životní úroveň, možnosti zajištění potřeb pro volný čas, postavení ve společnosti atd.

„Vliv má rovněž realizace volného času uvnitř rodiny, podmíněna zejména způsobem jejího života, postojů a výchovnou praxí rodičů vzhledem k dětem nebo časovými a hmotnými předpoklady vytvářenými pro volnočasovou činnost.“ [10, s. 57]

Rodiče by měli věnovat svým dětem dostatečné množství času pro volný čas, aby se naučily svůj volný čas využívat efektivně a pro svůj další rozvoj. Rodina by děti a mládež měla inspirovat a podporovat ve volnočasových aktivitách, směřovat je k tvůrčím činnostem a vytvářet postoje, které v dospělosti uplatní i ve vlastní rodině.

Toto působení se uskutečňuje:

- Nápodobou a reprodukcí.
Sociálním učením pozitivního chování při trávení volného času rodičů prostřednictvím účasti dětí a mládeže na společných činnostech rodiny: různé rodinné oslavy, společenské hry, návštěva kulturních a zábavních institucí, pobyty v přírodě, dovolené apod.
- Uskutečňování individuálních i společných pravidelných zájmových činností.

Může jít o aktivity, kdy dítě navazuje na činnost rodičů nebo úplně nové, které ho zaujmou. Ať už jde o kulturní, sportovní, vzdělávací, technické nebo zábavní činnosti.

- Citlivým sledováním a cílevědomým reagováním na potřeby, zájmy a nadání dětí. Děti si samy nebo s pomocí rodičů vyberou činnost, pro kterou mají vlohy a předpoklady. S rostoucím věkem se děti postupně osamostatňují a jejich zájmy přesahují rámec rodiny. [10]

Rodina je první instance pro předávání vzorů a volby zálib. V průběhu společenských a ekonomických změn došlo i ke změnám hodnotových systémů, kdy jsou některé nemateriální hodnoty zcela opomíjeny a podceňovány. K tomu bohužel patří i skutečnost, že je velké množství rodičů, kteří si neuvědomují, že je důležité trávit s dítětem čas. Rodiče by si měli s dítětem povídat, poslouchat ho, reagovat na to co říká a dělá a plně se mu věnovat. Je velké množství rodin, které se dětem věnují pouze po materiální stránce, kdy uspokojují jeho hmotné potřeby, ale zcela opomíjejí sociální vazby mezi rodinnými příslušníky. [21]

3.5.2 Sociální prostředí

Dalším důležitým faktorem, který ovlivňuje trávení volného času dětí a mládeže, je sociální prostředí, ve kterém dítě vyrůstá. Sociální prostředí velmi úzce souvisí s předcházejícím faktorem - tedy funkcí rodiny na trávení volného času dítěte a mládeže. Vzájemně se tyto dva faktory ovlivňují, doplňují a jeden je závislý na druhém. Zpravidla platí, že čím jsou rodiče dítěte vzdělanější, tím jsou i lépe sociálně zabezpečeni a také mají větší zájem na tom, jak jejich dítě tráví svůj volný čas. Tito rodiče nejen umí pro své děti vybrat správné aktivity a podněty, ale mají na tyto aktivity také dostatek hmotných prostředků a mohou si je v rámci rodiny dovolit. [10]

Přímý vliv na realizaci volného času dětí má i diferenciací příjmů rodičů, růst cen zboží, bydlení, služeb, rekreace a dalších oblastí volného času. Například podle šetření STEM z roku 2003 mělo pouze 53% rodin s dětmi prostředky na sport, kulturu a rekreaci. V dnešní době je situace dost podobná, příjmy rodin se zvýšily, ale navýšily se i ceny. Některé rodiny jsou schopné zaplatit nutné pomůcky na přímé školní vyučování, na volnočasové aktivity již zpravidla peníze nezbyývají. Tato situace samozřejmě negativně působí na dítě z několika důvodů. Nemá příležitost rozvíjet své zájmy, záliby, koníčky a

nadání - mluvíme o nerovnosti uplatňování šancí. Dítě má menší možnost rozvíjet svou osobnost.

Dalším neméně důležitým negativním důvodem je, že tato sociální nerovnost působí i na psychiku dítěte, které se cítí ve třídě nebo skupině svých vrstevníků ponížené, s malým sebevědomím. Často to u těchto dětí vyvolává frustraci, která někdy přerůstá až v agresi nebo záměrnou negaci. Děti předstírají, že o výlety, školu v přírodě a podobné aktivity nemají zájem, že je nebaví a nezajímají, i když by se rády zúčastnily. V některých případech se i stává, že děti obviňují své rodiče, vyčítají jim, že nemají stejné možnosti jako ostatní děti z lépe situovaných rodin. [10]

Slabé sociální zázemí vede i k menší aktivitě v rámci rodiny - omezují se společné návštěvy divadel, kin, koncertů, výstav. Tím se i snižuje kvalita společně prožitého času s rodinou. Dítě ze sociálně slabšího prostředí má mnohem méně kvalitních zážitků a podnětů. Z tohoto důvodu má i méně možností před svými vrstevníky o něčem zajímavém hovořit, vyprávět. Učitelé základních škol si velmi dobře všímají těchto sociálních nerovností a jejich dopadu na dítě. Záměrně se někdy vyhýbají tématům - Kde jsem prožil prázdniny, Jaké jsem dostal dárky, Kde jsme byli u moře apod.

Je potřeba, aby i sociálně slabší rodiny dokázaly vytvořit pro dítě tvůrčí prostředí a pokusily se více orientovat na aktivní trávení a prožívání volného času dítěte, než na materiální hodnoty, kterými se obklopují. [10]

3.5.3 Prostředí

Vliv na prožívání a trávení volného času dítěte má samozřejmě i prostředí, ve kterém dítě svůj volný čas tráví a také vrstevníci, se kterými svůj volný čas prožívá. Prostředí mohou být různá. Nejdůležitější prostředí, kde tráví dítě nejvíce času je domácí prostředí a později také škola. V domácím prostředí je vše ovlivněno fungováním rodiny – což je podrobně popsáno v předchozích kapitolách. Škole a školským zařízením včetně různých typů vzdělávacích subjektů se podrobně věnují následující kapitoly.

Dítě je však obklopeno i dalšími prostředími, ve kterých žije - okolím svého bydliště, veřejným prostranstvím apod. I to má vliv na kvalitu jeho volného času. Je velký rozdíl, zda dítě žije ve velkoměstě, menším městečku nebo na vesnici. Každé prostředí má své klady, ale i zápory. [13]

Dítě z vesnice má větší možnost pohybovat se v přírodě, trávit více času se svými vrstevníky venku, přirozeně si hrát. Na vesnici však někdy chybí kulturní zařízení, v některých případech dítě musí i dojíždět do základní školy, má obtížnější přístup pravidelně navštěvovat kroužky, sportoviště, bazény a podobná zařízení.

Ve městech má dítě větší možnosti nejrůznějších aktivit, ale zase zcela chybí možnost volného pohybu v přírodě. Dítě nemůže trávit volný čas venku se svými vrstevníky hrou, protože vzhledem k zástavbě a velkému provozu na silnicích nemá kde. Takže je zcela závislé pouze na docházení do různých organizovaných kroužků. V současné době je snaha různých městských částí o budování dětských hřišť a parků, kde by se děti mohly volně pohybovat a byly obklopeny alespoň částečně zelení. [13]

3.5.4 Lidé

Významným faktorem, který působí na dítě a jeho volný čas, jsou samozřejmě lidé, se kterými dítě přichází do kontaktu. Nejdůležitějšími lidmi, kteří dítě ovlivňují a také zpravidla nejvíce určují způsob a kvalitu trávení volného času jsou členové rodiny. Zvláště v předškolním a školním věku jsou rodiče a nejbližší příbuzní rozhodující a nejdůležitější. To bylo již podrobně popsáno v kapitole o funkci rodiny.

Ale není to jen rodina, která na dítě působí. Jsou to i pedagogové všech typů škol, vedoucí kroužků, sportovních oddílů, vedoucí na různých typech táborů. Ti všichni dítě ovlivňují, nejen v předávání znalostí, vědomostí, zkušeností, ale i svým přístupem k životu, chováním. Mohou být pro děti vhodným popř. i negativním vzorem do budoucího života. Proto je důležitý pečlivý výběr všech pedagogických, ale i nepedagogických pracovníků, kteří s dětmi pracují a tráví s nimi volný čas.

Kromě vztahů mezi pedagogickými a výchovnými pracovníky a dítětem vznikají různé vztahy mezi dětmi a mladými lidmi ve vrstevnické skupině. Vztahy mezi vrstevníky jsou velmi důležité a velmi ovlivňují volný čas dítěte. Každé dítě potřebuje mít pocit, že někam patří, že je oblíbené, má kamarády, se kterými si může hrát, navazovat sociální vazby, prožívat společný čas. Dítě potřebuje být obklopeno nejen dospělými, ale právě stejně nebo podobně starými vrstevníky, kterým se může svěřit se svými názory, obavami, postřehy a nápady, protože zpravidla má pocit, že jsou mu bližší a lépe mu rozumí, než dospělí.

V některých případech mohou vrstevnické skupiny působit i negativně. Většinou jsou to skupiny dospívajících, kteří nemají dostatečně silné zázemí a podněty z rodiny na kvalitní trávení volného času. Z rodiny si nepřinesli žádné vzory, jak kvalitně a aktivně trávit volný čas. Nemají žádné zájmové ani sportovní skupiny vrstevníků a tráví volný čas pouhým potulováním, požíváním alkoholu, zkoušením drog, sprejerstvím, vandalismem. Vzájemně se podněcují a negativně ovlivňují. [16]

3.6 Instituce volnočasových aktivit pro děti a mládež

Instituce: „Tento pojem v sobě zahrnuje shodu na řadě tradičních hodnot, pro něž se lidské bytosti sdružují.“ [11, s. 44]

Volnočasové aktivity jsou provozovány v různých institucích. Základní rozdělení těchto institucí je na zařízení neškolní a školská.

3.6.1 Neškolní zařízení

Neškolní zařízení jsou například různá registrovaná dětská sdružení. Na jejich činnost přispívá MŠMT ČR, kdy jsou ze státních dotací pokryty především hospodářsko-správní výdaje, jako je obnova materiálně technického zařízení, školení pracovníků apod. Příkladem takového masového zařízení je Junák - český Skaut, který vychází ze světového skautského hnutí. Patří sem také různá nezávislá hnutí se speciálním zaměřením dětí - jako například Hnutí Brontosaurus - zaměřené na ochranu životního prostředí, YMCA - křesťansky orientované nepolitické a nevýdělečné hnutí. Patří sem i sportovní kluby. V naší republice Sokol - klub s dlouholetou tradicí. Patří sem církevní organizace, charitativní a náboženská společenství. Hlavním znakem těchto organizací je jejich neziskovost. Pokud vznikne nějaký zisk, je znovu použit na činnost organizace a není použit k individuálnímu použití vlastníků společnosti. [13]

3.6.2 Školská zařízení

Školská zařízení dělíme podle jejich konkrétního zaměření na několik typů. Nejpočetnější jsou školská zařízení zaměřená na zájmové vzdělávání. Dále to jsou výchovná školská zařízení, ubytovací školská zařízení a zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu. [13]

3.6.2.1 Školská zařízení pro zájmové vzdělávání

Tato školská zařízení jsou nejpočetnější a nejmasověji navštěvovaná, protože jsou organizována a provozována přímo ve školách nebo v jejich blízkém okolí. Patří sem především školní družiny, školní kluby a domy dětí a mládeže.

Školní družiny patří mezi školská zařízení, která se zaměřují na zájmové vzdělávání žáků ze základních škol. Mají svůj vlastní vzdělávací program, pomocí kterého uspokojují zájmy a potřeby žáků. Školní družiny fungují přímo na daných základních školách. Jejich činnost je nejen výchovná, vzdělávací, ale zaměřuje se i na rekreační a sportovní potřeby dětí. Toto se realizuje v době mimo vyučování. Školní družiny jsou určeny pro nejmladší žáky – tedy žáky prvního stupně, což je 1. – 5. Třída ZŠ. Velkou výhodou školních družin je i to, že se děti cítí ve známém prostředí bezpečně. Nemalou výhodou je i příznivá finanční dostupnost školních družin pro většinu rodičů. [18]

Školní družiny vznikly po druhé světové válce pro děti zaměstnaných rodičů. Jsou velmi praktickým zařízením, vzhledem k umístění - přímo ve škole, kterou žák navštěvuje. Reagují na místní podmínky konkrétní základní školy, mohou se tedy dobře přizpůsobit. Dítě je v jemu dobře známém prostředí, zná vychovatele, pedagogy. Je také s vrstevníky, které dobře zná, se kterými chodí do stejné třídy nebo se s nimi denně setkává v prostorách školy.

Děti jsou po celou dobu pod dozorem vychovatelů, kteří na dítě dohlédnou při obědě, při hře i na vycházce. Školní družiny kromě funkce dozoru nad dětmi mají však i funkci výchovnou, vzdělávací. Ve školní družině netráví děti čas pouze hrou, ale zabývají se i nejrůznějšími činnostmi - výtvarnými, hudebními, sportovními. Pracují na základě integrované tematické výuky a tím dětem umožňují seznámit se s různými oblastmi zájmů. Školní družiny se také zúčastní nejrůznějších soutěží, projektů. Kladem školních družin je i odborná kvalifikace pedagogů a vychovatelů a jejich pravidelná spolupráce s pedagogy mateřské a základní školy. [10]

V České republice je o návštěvu školních družin dlouhodobý zájem. V posledních pěti letech stoupl počet dětí navštěvujících školní družiny.

Školní kluby jsou podobným zařízením jako školní družiny, jen jsou určeny spíše pro žáky starší - tedy druhého stupně základních škol. Účastníkem může být i žák prvního stupně základní školy, který není přijat k pravidelné denní docházce do družiny. Školní

kluby jsou také školská zařízení pro zájmové vzdělávání. Stejně jako školní družiny mají svůj vlastní vzdělávací program, který vychází ze zájmů a potřeb jednotlivých žáků. Stejně tak, jako v případě školních družin i ve školních klubech pracují vychovatelé, kteří mají odbornou pedagogickou kvalifikaci a úzce spolupracují s konkrétní základní školou a jejími pracovníky. [19]

Střediska volného času jsou školskými zařízeními. Mají za úkol vytvořit podmínky pro smysluplné využívání volného času. Nabízejí široké spektrum činností pro děti, mládež, ale i dospělé a seniory. Jsou vedeny zkušenými a kvalifikovanými pedagogy. Poskytují metodickou a odbornou pomoc v oblasti zájmového vzdělávání a to i školám a školským zařízením. Svou činnost vykonávají během celého školního roku, působí i v období školních prázdnin.

Spektrum jejich činnosti je velmi široké. Jsou to především zájmové kroužky, které probíhají během školního roku pravidelně a jsou navštěvovány stálou skupinou účastníků. Střediska volného času ale organizují i nejrůznější aktivity, ať již jednorázové nebo dlouhodobé. Sem patří především tábory, vzdělávací akce, programy pro školy s výukovým zaměřením. [20]

Některá střediska volného času se vzhledem ke svému širokému spektru činností stala společenským a kulturním centrem v místě svého působení.

„DDM jsou zřizovány jako jedna z možných forem středisek pro volný čas dětí a mládeže ze zákona č.76/1978 sb., o školských zařízeních ve znění pozdějších předpisů. Jejich posláním je naplňovat rekreační a výchovně-vzdělávací funkci širokou zájmovou působností.“ [13, s. 127]

3.6.2.2 Výchovná školská a ubytovací zařízení

Dalším typem výchovného školského zařízení jsou domovy mládeže, které jsou specifické tím, že zajišťují žákům mimo výchovného působení také ubytování a stravování. Jedná se o žáky středních škol. Tyto domovy mládeže jsou v rámci střední školy, mohou fungovat ale i samostatně, pro několik středních škol současně.

Domovy mládeže jsou ve většině případů v činnosti pouze během školního roku a ve všední dny, pokud není z praktických důvodů (jako je např. dojíždění žáků z velké dálky) ustanoveno jinak. Každý domov dětí a mládeže má svůj vnitřní řád, kterým se řídí. Jsou zde stanoveny práva a povinnosti žáků. [13]

3.6.2.3 Zařízení pro ústavní a ochrannou výchovu

Zařízení pro ústavní výchovu jsou určena pro děti a mládež, bez dostatečně potřebnou péči ze strany vlastní rodiny. Ať již proto, že se rodiče dětem nevěnují a ohrožují jejich výchovu nebo i z vážných důvodů, kdy se o děti nemohou postarat (z důvodů úmrtí, vážné nemoci apod.).

Nejrozšířenější typ náhradní ústavní výchovy jsou dětské domovy, které patří mezi školská zařízení s ústavní výchovou. Je zde umístěna mládež od tří do osmnácti let (popř. než ukončí přípravu na své povolání).

Zařízení pro ochrannou výchovu jsou určena pro děti ve věku 3-18 let na základě rozhodnutí soudu zajistit dítěti výchovnou péči v zájmu jeho zdravého vývoje a řádné výchovy. K těmto zařízením patří dětské výchovné ústavy, diagnostické ústavy, zvláštní internátní školy. V ústavní výchově musí pracovat pedagogové se speciálním pedagogickým vzděláním. Práce je zde velmi specifická a náročná. Pedagog není jen učitel, ale současně i vychovatel a nahrazuje dítěti i rodiče. [13]

4 Analytická část

V této části bakalářské práce je výzkum zaměřen na konkrétní organizaci – Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita (dále jen DDM Ulita)

Tuto instituci jsme si vybrala, jelikož v ní pracuji jako externí spolupracovník již pátým rokem.

Zaměřila jsem se na analýzu dané instituce z hlediska ekonomického zázemí, technického vybavení a organizační struktury podle institucionální analýzy Bronislava Malinowského.

4.1 Cíl

Cílem praktické části je analyzovat vybranou instituci DDM Ulita z hlediska poskytování kvalitních volnočasových aktivit, jejich financování a možného případného zlepšení.

4.2 Metodika

Potřebné informace a podklady pro vypracování analytické části byly získány z různých zdrojů. Jedním z nejdůležitějších zdrojů byly osobní konzultace s ředitelem DDM Ulita - Bc. Josefem Chmelem a ostatními zaměstnanci organizace. Analytická část byla provedena na základě poskytnutých administrativních podkladů a materiálů, které se týkaly financování, organizační struktury a řízení celé instituce. Dalším důležitým zdrojem byly internetové stránky DDM Ulita. Analýza dané instituce byla zpracována podle Vědecké teorie kultury Bronislava Malinowského.

4.3 Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita

4.3.1 Charakteristika a základní identifikační údaje

Dům dětí a mládeže Praha 3 - Ulita (dále jen DDM Ulita) patří do skupiny školních zařízení pro volný čas dětí a mládeže. Působí na Praze 3. Svou činnost vykonává v průběhu celého školního roku, včetně prázdnin. Tato organizace se řadí do skupiny neziskových organizací. Je příspěvkovou organizací, která je zapsaná ve školském rejstříku vedeném

Magistrátem hl. města Prahy. Rada hl. města Prahy také jmenuje a odvolává statutárního zástupce organizace - ředitele.

Adresa organizace: Na Balkáně 2866/17a, Praha 3, 130 00

IČO: 45241848 [3]

4.3.2 Historie

DDM Ulita má dlouholetou tradici. Jako středisko pro děti a mládež působila na Praze 3 více než 50 let. Přesné datum vzniku není známo. Budova sloužila patrně v minulosti k odlišným účelům. V průběhu let se středisko pro volný čas nazývalo různě - např. Dům pionýrů a mládeže nebo Centrum volného času. Po celou dobu bylo střediskem pro děti a mládež z celého okolí Jarova a Žižkova po roce 1989 byla instituce pojmenována Dům dětí a mládeže Praha 3. Nyní je oficiální název DDM Praha 3 - Ulita. Tento název je z důvodu lepšího odlišení od ostatních DDM v Praze. [17]

4.3.3 Poslání a předmět činnosti

DDM Ulita je středisko pro volný čas dětí a mládeže, jeho hlavním posláním je zajištění vzdělávacích a rekreačních akcí a různých činností. *„Předmětem činnosti je zájmové vzdělávání dle zákona č.561/2004 Sb., o předškolním, základním, středním, vyšším odborném a jiném vzdělávání /školský zákon/, podle vyhlášky 74/2005 Sb. o zájmovém vzdělávání a v souladu se Školním vzdělávacím programem DDM“.* [3]

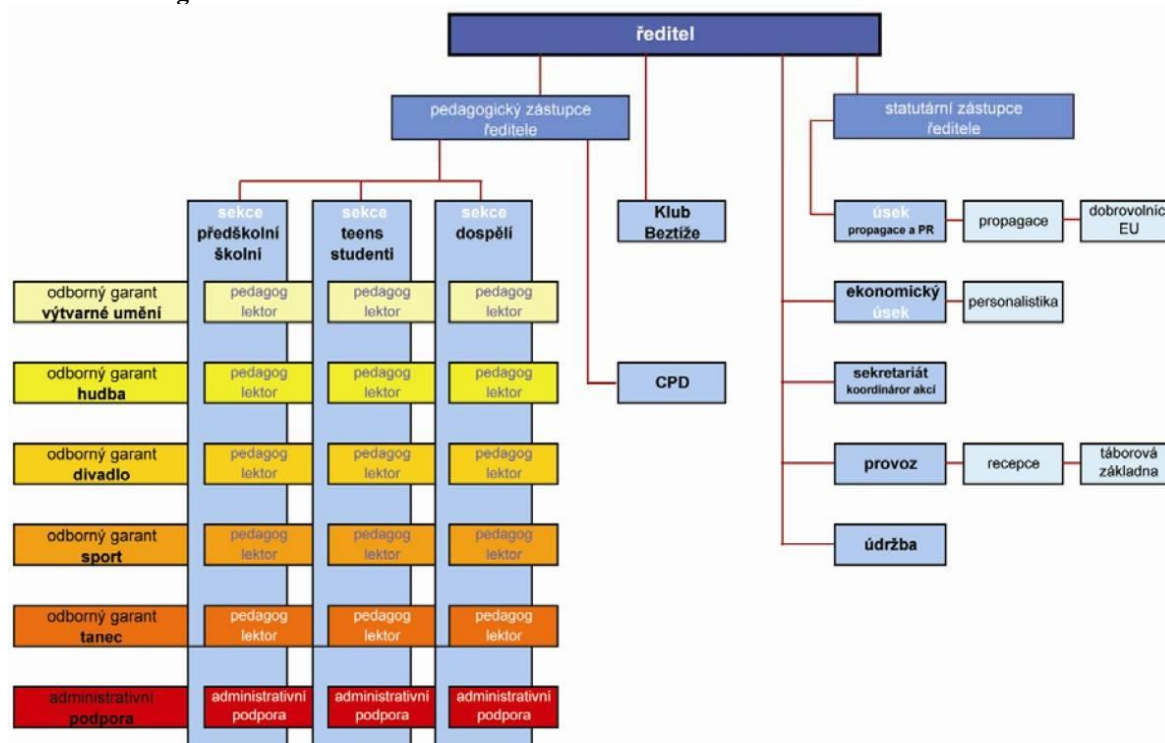
Zajišťuje program nejen pro děti a mládež, ale případně i pro jejich rodiče a další dospělé zájemce. Dále se činnost DDM soustřeďuje i na ochranu dětí a mládeže před společensky nežádoucími jevy. Formou různých programů, organizací nízkoprahového klubu a terénních služeb. Také poskytuje odbornou pomoc školám, předškolním zařízením a občanským sdružením - formou seminářů, odborných instruktáží, konzultací a školení. Spolupracuje s Ministerstvem školství, mládeže a tělovýchovy České republiky v rámci různých soutěží, přehlídek a odborných soustředění. Zajišťuje také prázdninovou činnost formou táborů a krátkodobých akcí. [3]

4.3.4 Organizační struktura a personál

DDM je rozdělen na několik organizačních složek.

1. Programová oddělení, která jsou rozdělena na programy pro školáky a předškoláky, pro teenagery a otevřený klub Beztíže.
2. Centrum předškolních dětí
3. Pedagogicko-organizační oddělení
4. Ekonomický a provozní úsek
5. Úsek PR a propagace
6. Odborné sekce (výtvarná, taneční, hudební, sportovní, jazyková, dramatická)
7. Tábora základna Žloutkovice [3]

Obrázek 1: Organizační struktura

Zdroj: [3]

Jednotlivé organizační složky jsou řízeny jednotlivými vedoucími pracovníky. Ředitel DDM Ulita jmenuje svého statutárního zástupce, který řídí, organizuje a koordinuje programovou část činností. Odpovídá za chod úseku PR a propagace. V případě dlouhodobé nepřítomnosti zastupuje ředitele.

Vedle statutárního zástupce ředitele je pedagogický zástupce ředitele, který odpovídá za pedagogickou činnost DDM. A to jak pravidelnou, tak činnost prázdninovou. Řídí i centrum předškolních dětí.

Vedoucí programových oddělení řídí a organizují činnost svého oddělení a činnost pedagogických pracovníků a to i včetně externích. Jsou přímo řízeni pedagogickým zástupcem ředitele.

Vedoucí ekonomického a provozního úseku je řízen přímo ředitelem DDM. Zodpovídá za ekonomický chod, za provozní činnosti, chod recepce apod.

Vedoucí úseku PR a propagace koordinuje a organizuje propagační, komunikační a marketingové aktivity, včetně zajištění jednorázových akcí. Za tímto účelem sestavuje pracovní týmy. Je přímo řízen ředitelem.

Vedoucí táborové základny zodpovídá za celoroční provoz táborové základny Žloukovice. [3]

4.3.5 Zázemí a vybavení

Činnosti, které organizuje DDM Ulita, jsou realizovány ve dvou základních objektech a to v objektu DDM Ulita v Praze 3, Na Balkáně 2866/17a. Dále v objektu táborové základny Žloukovice.

V hlavním objektu DDM Ulita je k dispozici:

- Velký sál
- Malý taneční sál
- Keramická dílna
- Výtvarný ateliér
- Klubovna
- Hudební místnost
- Klubovna s počítači
- Klubovna Centra předškolních dětí
- Klubovna Spirála
- Kuchyňka
- Klubovna Beztíže
- Víceúčelové sportoviště

Tento objekt byl v posledních pěti letech výrazně zrekonstruován a zmodernizován. V roce 2012 byl otevřen nový taneční sál, který je vybaven zrcadly, takže slouží i jako baletní sál. Stejně tak bylo zrekonstruováno víceúčelové hřiště. Vedle hřiště byly umístěny

dvě nové trampolíny. Celý objekt je oplocen a má vlastní velkou zahradu. V roce 2013 došlo k revitalizaci zahrady. V jedné části zahrady byla vybudována tzv. Komunitní zahrádka, kde si mohou rodiče s dětmi pronajmout vlastní záhonek. Zde mohou pěstovat nejrůznější rostliny a byliny. Tato zahrádka má velký úspěch. Na zahradě bylo také vybudováno sezení se stoly, které je využíváno především v době provozování letních příměstských táborů.

Klub Spirála je plně vybaven moderními počítači, které jsou využívány především v technicky zaměřených kroužcích.

Keramická dílna má veškeré potřebné vybavení, včetně keramické pece, místnosti na sušení keramiky, glazování a výtvarné dokončování keramických výrobků. Vzhledem k této kompletní profesionální vybavenosti jsou keramické kroužky v DDM Ulita na vysoké úrovni. Mají dlouholetou tradici. O tom svědčí i stále se zvětšující zájem o kroužky keramiky, nejen mezi dětmi, ale i dospělými.

V hlavní budově jsou také kanceláře pro zaměstnance a sociální zázemí. Hlavní budova disponuje velkou a prostornou recepcí, která je po celý den k dispozici. Je zde zázemí pro rodiče a děti čekající na kroužky. V roce 2014 zde byla otevřena kavárna s velkým prostorem pro sezení. Tento prostor je u rodičů velice oblíben, nejen z důvodu funkce kavárny. Rodiče zde mohou za zasklenou stěnou sledovat aktivity svých dětí ve velkém sále. [3]

V objektu táborové základny Žloutkovice se nachází hlavní budova s kuchyní, jídelnou a sociálním zařízením. Dřevěné chatky, pro ubytování dětí.

DDM Ulita využívá pro činnost zájmových útvarů také pronajaté prostory jiných provozovatelů. Vzhledem k velkému počtu sportovně zaměřených zájmových útvarů nedostačuje kapacita prostor DDM Ulita. Také některé specifické aktivity jako je například plavání nebo lezení musí být zajištěno v jiných prostorách. Dlouhodobě má DDM Ulita pronajaté prostory:

- ZŠ Pražáčka, Praha 3, Nad Ohradou 1700 – tělocvičny
- ZŠ Praha 3, V Zahrádkách 48 – tělocvična
- ZŠ Chmelnice, Praha 3, K Lučinám 18 – dílna
- ZŠ Praha 4 – Kamýk, Zárubova 17 – tělocvična
- MŠ Milíčův dům, Praha 3, Bauerova 2 – tělocvična, výtvarná dílna
- Sportovní a rekreační areál Pražáčka – plavecký bazén

- Sportcentrum Namche, Praha 8, Hejdukova – lezecká stěna

Dle provozního řádu za každý prostor odpovídá správce místnosti.

Za provoz táborové základny odpovídá její provozář a hlavní vedoucí pobytových akcí.

Za provoz prostor v objektech jiných provozovatelů vždy odpovídá určená odpovědná osoba za DDM Ulita. [3]

4.3.6 Předmět činnosti

Činnosti DDM Ulita jsou velmi pestré a různorodé. DDM nabízí široké spektrum nejrůznějších volnočasových aktivit. Věkové rozpětí účastníků je také široké, zahrnuje všechny věkové kategorie již od jednoho roku až po seniory. Aktivity DDM Ulita jsou rozděleny do několika kategorií. Podle věku účastníků, zaměření a pravidelnosti konání. Základní rozdělení těchto aktivit je dle způsobu jejich konání. Nejvíce zastoupená je kategorie pravidelných aktivit a to v podobě kroužků a ostatních zájmových útvarů různého zaměření.

Druhou nejpočetnější skupinou jsou aktivity táborové, kam patří letní pobytové tábory v táborové základně Jitřenka ve Žloutkovicích, které trvají po celé léto a také Léto pražských dětí.

Dalším typem aktivit jsou příležitostné zájmové činnosti, které jsou většinou tematicky zaměřené a ostatní akce, které jsou organizované ve spolupráci nebo takové akce u kterých DDM Ulita poskytuje pouze provozní servis jiným subjektům.

Zájmové vzdělávání DDM Ulita je poskytováno na základě školního vzdělávacího programu DDM Ulita plánem činnosti DDM Ulita v daném školním roce.

Druhy zaměření kroužků a ostatních zájmových útvarů - dle oboru činnosti.

- Sportovní
- Taneční
- Jazykové
- Výtvarní
- Keramické
- Hudební
- Divadelní
- Technické

Sportovní kroužky: badminton, florbal, fotbal, plavání, lezení, stolní tenis, sportovní školička a škola, atletická příprava, bojové sporty a hry, parkour, bowling, sportovní atletická příprava, volejbal, jóga.

Taneční kroužky: cheerleaders, tanečky, street dance, 4dance, zumbatomic, latino Kids, square dance.

Jazykové: angličtina pro předškoláky, mladší školní věk, starší školní věk, dospělí.

Výtvarné: výtvarka pro předškoláky, výtvarný ateliér, kreativní ateliér.

Keramické: keramika pro předškoláky, školáky, dospělé.

Hudební: flétna, kytara, zpívanky pro předškoláky.

Divadelní: divadlo pro předškoláky, pro školáky, drama teens, drama a improvizace.

Technické: kutílek, lego master.

Zpracované údaje o činnosti DDM Ulita vychází z podkladů z roku 2012/2013 a 2013/2014. Oba dva tyto školní roky byly vzájemně porovnány dle výsledných hodnot.

Tabulka 1: Pravidelná zájmová činnost

Rozdělení podle zaměření	Počet zájmových útvarů	Počet zájmových útvarů	Počet účastníků	Počet účastníků
	2012/2013	2013/2014	2012/2013	2013/2014
Sport	39	39	414	366
Tanec	22	22	280	263
Jazyk	8	8	65	84
Výtvarné	7	4	73	33
Keramika	17	17	229	268
Hudba	12	12	132	103
Drama	5	5	39	47
Technika	4	4	24	28
Vzdělávací	6	4	50	26
CPD	2	2	30	32
Celkem	122	117	1 336	1 250

Zdroj: [6] [7], zpracování: vlastní

Ve školním roce 2013/2014 došlo ke změnám jak v počtu účastníků navštěvujících kroužky, tak v počtu zájmových útvarů. U sportovních kroužků došlo k poklesu zájmu o 12%. K mírnému poklesu účastníků došlo také u tanečních kroužků, a to o 6%. Naopak

vzrostl velký zájem o jazykové kroužky, kde se počet účastníků zvýšil o 29%. Na základě poměrně malé obsazenosti u výtvarně zaměřených kroužků, DDM Ulita ve školním roce 2013/2014 snížila počet výtvarných zájmových útvarů. Došlo tedy i k poklesu účastníků ve výtvarně zaměřených kroužcích a to o celých 55%. Naopak se však zvýšil zájem o kroužky keramiky, a to o 17%.

Každým rokem přibývá zájem o dramaticky zaměřené kroužky, ve školním roce 2013/2014 vzrostl počet účastníků o 21%. K poklesu došlo u hudebně zaměřených kroužků, a to o 22%.

V dnešní době dochází také ke zvýšení zájmu o informatiku a jiné technicky zaměřené kroužky, které jsou nejen zábavné, ale také nápomocné při dalším rozvíjení dítěte a především jeho zvládnání neustále se zdokonalující techniky kolem nás. U technicky zaměřených kroužků došlo ke zvýšení počtu účastníků o 16%. Naopak u jiných vzdělávacích kroužků došlo k významnému poklesu zájmu, až o 48%. Do těchto kroužků jsou zahrnuty například přípravy na gymnázia, kde byl zaznamenán velký pokles účastníků. Hlavním důvodem je to, že tyto přípravné kurzy pořádá přímo daná škola, kam se žák hlásí. Rodiče více preferují tyto kurzy.

Mírný nárůst byl zaznamenán u Centra předškolních dětí (CPD), a to o 6%.

Srovnání počtu účastníků ve školním roce 2012/2013 a 2013/2014 vzhledem k věkové kategorii:

Tabulka 2: Rozdělení účastníků podle věkových kategorií

Školní rok	Celkový počet účastníků	Děti do 6 let	Žáci	Studenti	Ostatní
2012/2013	1 336	315	757	30	234
2013/2014	1 250	269	716	35	230

Zdroj: [4] [5], Zpracování: vlastní

Ve školním roce 2013/2014 došlo k poklesu účastníků v kategorii děti do 6 let o 15%. V kategorii žáci došlo ke snížení počtu účastníků o 5%. Naopak se zvýšil počet studentů navštěvující kroužky, a to o 17%. Studenti mohou uplatnit studentskou slevu. V kategorii ostatní došlo k nepatrnému poklesu účastníků o 2%.

Celkový počet účastníků na pravidelných činnostech klesl ve školním roce 2013/2014 o 6%.

DDM Ulita má dlouholetou tradici v pořádání táborů. Jsou to tábory výjezdní a nevýjezdní (akce v Praze). Jedná se o prázdninové činnosti v období školních prázdnin, kdy neprobíhá pravidelná zájmová činnost.

Do výjezdních táborů patří jarní lyžařský tábor, který se koná v období jarních prázdnin Prahy 3. V posledních pěti letech v hotelu Krakonoš v Jablonci nad Jizerou. Tento tábor je určen pro děti ve věku 7-16 let pro začátečníky i pokročilé lyžaře a snowboardisty. [13]

V průběhu celých letních prázdnin po celé dva měsíce probíhají letní tábory v táborové základně Jitřenka ve Žloutkovicích. Tyto tábory jsou rozděleny na turnusy podle odlišného zaměření. Na každém táboře probíhá dle tohoto tematického zaměření celotáborová etapová hra přizpůsobena věku dětí.

Turnusy jsou na čtrnáct dní, výjimku tvoří pouze první týden v červenci, kdy je pořádán tzv. Otevřený tábor. Tento tábor je pro předškoláky a jejich rodiče.

Nevýjezdní příměstské tábory jsou opět pořádány v době školních prázdnin - jarních i letních. Děti zůstávají v Praze, účastní se denního připraveného programu pod vedením pedagogů od 8-16h. Děti mají v průběhu zajištěn i oběd. Pro velký zájem probíhá souběžně více příměstských táborů najednou.

Srovnání školního roku 2013/2014 vzhledem ke školnímu roku 2012/2013:

Tabulka 3: Počty účastníků na akcích

	Počet akcí 2012/2013	Počet akcí 2013/2014	Počet účastníků 2012/2013	Počet účastníků 2013/2014
Pobytové akce do 5 dnů	6	6	158	79
Pobytové akce nad 5 dnů	7	8	290	305
Příměstské a městské akce	23	9	574	375
Celkem	36	23	1 022	759

Zdroj: [4] [5], Zpracování: vlastní

Ve školním roce 2013/2014 došlo k významnému poklesu zájmu o pobytové akce do 5 dnů, a to o 50%. Naopak došlo k mírnému nárůstu počtu účastníků u pobytových akcí nad 5 dnů, především v podobě táborů, a to o 5%.

Na základě zkušeností z minulých let, kdy u příměstských a městských akcí nebyla zcela naplněna kapacita účastníků, došlo ve školním roce 2013/2014 k redukci počtu těchto akcí. Hlavním důvodem bylo efektivnější využití pedagogických pracovníků dle skutečné potřeby.

Počet příměstských a městských akcí se ve školním roce 2013/2014 snížil o 61%, došlo k poklesu i účastníků na příměstských a městských akcí a to o 35%.

Příležitostná zájmová činnost patří vedle pravidelných zájmových činností k oblíbeným aktivitám. Zúčastňují se jí děti všech věkových kategorií - dle typu a druhu akce, často se jich zúčastňují i rodiče. Příležitostná činnost se uskutečňuje formou jednorázových nebo cyklických akcí. Některé cyklické akce mají dlouholetou tradici, opakují se každým rokem. K těmto akcím patří například:

- Dětský karneval - koná se vždy v únoru, jde o klasický karneval s tombolou, kouzelníkem a bohatým doprovodným programem.
- Velikonoční keramika a Velikonoční drátování - je určeno pro děti od 8 let a dospělé, pod vedením zkušených lektorů se vytvářejí krásné velikonoční motivy.
- Jarní mýdlová sobota - jde o tvůrčí dílnu, kde si pod vedením lektora děti i dospělí mohou vyrobit různá glycerínová a bylinková mýdla.
- Aprílová noc (Mámo, táto, jděte do kina), kdy děti stráví společný večer u ohně s kytarou, večer mají filmový klub a přespí společně v DDM Ulita.
- Benefiční výstava keramiky - koná se vždy na konci června, jedná se o průřez roční tvorbou, kde se prezentují a prodávají výrobky keramického studia DDM Ulita. Tato výstava je vždy zahájena vernisáží s bohatým doprovodným programem a trvá celý červnový týden, kdy si mohou rodiče a přátelé DDM Ulita zakoupit vyhotovené výrobky.
- Afterparty - jedná se o vzpomínkovou párty na prázdniny, kdy se sejdou účastníci táborů, prohlédnou si fotky z léta. Tato akce se koná i přes noc a plánují se zde Halloweenské akce "Horor v Ulitě"
- Horor v Ulitě - Halloweenská akce, jedná se o veselý strašidelný večer. [17]

Tabulka 4: Rozdělení akcí

	Počet akcí	Počet akcí	Počet účastníků	Počet účastníků
	2012/2013	2013/2014	2012/2013	2013/2014
Akce v týdnu	101	62	7 681	2 351
Akce o víkendu	19	34	2 666	3 289
Akce celkem	120	96	10 347	5 640

Zdroj: [4] [5], Zpracování: vlastní

Ve školním roce 2012/2013 docházelo k zvýšené poptávce ze strany rodičů o akce probíhající o víkendu. Na základě této poptávky došlo ve školním roce 2013/2014 ke snížení akcí v týdnu a naopak zvýšení akcí probíhajících o víkendu.

Snížením akcí v týdnu došlo ve školním roce 2013/2014 k poklesu účastníků o 69%.

Vzhledem k zvýšenému počtu akcí o víkendu vzrostl ve školním roce 2013/2014 na těchto akcích počet účastníků o 23%.

Celkový počet akcí se ve školním roce 2013/2014 snížil o 20%, došlo tede k poklesu i u počtu celkových účastníků na akcích, a to o 45%.

DDM Ulita pravidelně pořádá a organizuje nejrůznější soutěže pro žáky škol Prahy 3. Jsou to obvodní kola sportovních a vědomostních soutěží, kdy Ulita je garantem těchto obvodních škol a to z pověření Magistrátu hl.m. Prahy. Tato obvodní kola soutěží finančně podporuje hlavní město Praha a Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Každoročně je také vyhlášována soutěž o Pohár starosty Hartiga, která zastřešuje všechny organizované soutěže. Tuto soutěž finančně podporuje a zajišťuje Městská část Prahy 3. Jedná se například o soutěže:

- Vědomostní: Dějepis, Zeměpis, Matematika, Pythagoriada, Fyzika, Biologie
Německý jazyk, Anglický jazyk
- Sportovní: Přespolní běh, Pohár Pražských kol – Poprask [17]

Tabulka 5: Soutěže

	Počet soutěží	Počet soutěží	Počet účastníků	Počet účastníků
	2012/2013	2013/2014	2012/2013	2013/2014
Celkové soutěže	26	54	622	2 898

Zdroj: [4] [5], Zpracování: vlastní

Vzhledem k neustálé snaze rozšířit působnost a povědomí o DDM Ulita, zvýšil se ve školním roce 2013/2014 počet soutěží o 108%. Na základě navýšení počtu soutěží významně vzrostl i počet účastníků, a to o 366%

4.3.7 Dotazníkové šetření

Největší podíl na výnosech z hlavní činnosti mají výnosy z pravidelné zájmové činnosti, z tohoto důvodu jsem se zaměřila právě na tuto oblast. Oslovila jsem rodiče, jejichž děti pravidelně navštěvují DDM Ulita. Abych od nich získala informace, jak vylepšit dle jejich mínění výchovně vzdělávací a zájmovou činnost DDM Ulita. Tyto informace jsme získala pomocí dotazníku. Dotazník obsahoval čtyři základní otázky. Cílem těchto otázek bylo zjistit, zda je informovanost o DDM Ulita dostačující, která zájmová činnost v nabídce chybí, o který druh zájmové činnosti je největší zájem a zda je dostatečná kapacita nabízených aktivit. Tento dotazník byl předán rodičům pomocí lektorů jednotlivých kroužků. U rodičů se tato aktivita pomocí dotazníkového šetření setkala s celkem pozitivním ohlasem, což potvrzuje i návratnost kompletně vyplněných dotazníků. Z celkem 120 rozdaných dotazníků byla návratnost 64%, tedy 74 dotazníků.

Výsledek dotazníkového šetření:

1. otázka - Znáte kompletní nabídku kroužků, které nabízí DDM Ulita?

Pouhých 30% rodičů znalo kompletní nabídku všech kroužků a zájmových činností. Většinu informací rodiče získávají z webových stránek DDM Ulita, ale spíše se zajímají o konkrétní zájmovou činnost, kterou chce dítě navštěvovat. Z tohoto šetření vyplývá, že by pro zvýšení povědomí o široké nabídce kroužků a aktivit bylo vhodné zvýšit množství propagovaného materiálu. Například ve formě letáčků, které by byly umístěny přímo na základních školách na Praze 3 a v blízkém okolí.

2. Otázka - Zaškrtněte o jaký druh kroužku má Vaše dítě zájem.

Z šetření vyšlo, že největší zájem je o sportovně a jazykově zaměřené kroužky. Z toho vyplývá, že do dalších let by bylo potřeba navýšit počet kroužků se sportovním a jazykovým zaměřením.

3. Otázka - Má Vaše dítě zájem o nějaký kroužek, který DDM Ulita nenabízí?

Z šetření vyšlo, že největší zájem je o netradiční kroužky, jako například o bojové sporty – TEEKWONDA a to 7 respondentů. Dále byl u 6 respondentů projev zájem o kroužek vaření. Vzhledem k počtu zájemců o tyto kroužky, by přicházelo k úvahu o jejich otevření do budoucna.

4. Otázka - Mělo Vaše dítě o nějaký kroužek zájem a z důvodu nedostatečné kapacity nebylo přijeto?

Více jak 20% procent dětí se nemohlo přihlásit na nějaký kroužek z důvodu naplněné kapacity. Jednalo se především o kroužky: Parkour, Atletická příprava a Plavání. Bylo by tedy vhodné navýšit počet těchto kroužků a kapacitu.

4.3.8 Finance

DDM Ulita se řadí do skupiny příspěvkových organizací, které slouží k poskytování zájmového vzdělávání volnočasových aktivit. Úkolem DDM Ulita není vytvářet zisk.

Hospodaření DDM Ulita se skládá ze dvou základních činností – hlavní a vedlejší. [2]

- Hlavní činnost

Předmětem podnikání v hlavní činnosti je organizování volného času dětí a mládeže. Hlavní činnost je financována poskytnutými prostředky od zřizovatele, ze státního rozpočtu a z vlastních výnosů. Zřizovatelem DDM Ulita je Hlavní město Praha.

Tabulka 6: Výsledky hospodaření hlavní činnosti

Rok	2013	2014
Náklady (Kč)	21 011 128	20 937 065
Výnosy (Kč)	20 604 525	20 936 917
Hospodářský výsledek (Kč)	Ztráta 406 603	Ztráta 148

Zdroj: [8] [9], Zpracování: vlastní

V hospodaření hlavní činnosti došlo v roce 2014 k výraznému snížení ztráty, vzhledem k předcházejícímu roku 2013 a to o 406 455 Kč. Snížení ztráty bylo z důvodu snížení nákladů v roce 2014 a současně zvýšení výnosů. Hlavní příčinou ztráty v roce 2013 byly vysoké náklady na opravy a udržování ve výši 1 144 805 Kč, což je o 999 307 Kč více než v roce 2014.

Výnosy DDM Ulita se skládají z výnosů z činnosti, finančních výnosů a výnosů z transferů.

Tabulka 7: Druhy výnosů hlavní činnosti

Rok	2013	2014
Výnosy z činnosti (Kč)	6 723 948	6 729 191
Finanční výnosy (Kč)	3 276	2 085
Výnosy z transferů (Kč)	13 877 300	14 205 641

Zdroj: [8] [9], Zpracování: vlastní

Výnosy z činnosti se v roce 2014 zvýšily o 5 243 Kč, také byly vyšší výnosy z transferů, tedy dotace od zřizovatele Hlavního města Prahy a účelové dotace od MŠMT o 328 341 Kč. Naopak finanční výnosy se v roce 2014 snížily o 1 191 Kč.

Nejvyšší podíl z výnosů z činnosti mají výnosy z prodeje služeb a to 5 936 545 Kč v roce v 2013 a 5 868 523 Kč v roce 2014.

- Vedlejší činnost

Předmětem podnikání ve vedlejší činnosti DDM Ulita je pronájem nebytových prostor, reklamní, obchodní a hostinská činnost.

Tabulka 8: Výsledky hospodaření vedlejší činnosti

Rok	2013	2014
Náklady (Kč)	221 032	298 661
Výnosy (Kč)	406 345	588 242
Hospodářský výsledek (Kč)	Zisk 185 313	Zisk 289 581

Zdroj: [8] [9], Zpracování: vlastní

V roce 2014 byl celkový zisk ve vedlejší hospodářské činnosti 289 581 Kč, což je o 104 268 Kč více oproti roku 2013. Výnosy z vedlejší hospodářské činnosti se skládají z výnosů z prodeje služeb, pronájmů a prodaného zboží.

Tabulka 9: Druhy výnosů vedlejší činnosti

Rok	2013	2014
Výnosy z prodeje služeb (Kč)	117 248	241 072
Výnosy z pronájmů (Kč)	245 445	261 848
Výnosy z prodaného zboží (Kč)	43 653	85 319

Zdroj: [8] [9], Zpracování: vlastní

Výnosy z pronájmů byly v roce 2013 a 2014 byly velmi podobné, výrazně se však zvýšily v roce 2014 výnosy z prodeje služeb a to o 123 824 Kč. K dalšímu výraznému nárůstu došlo v roce 2014 ve výnosech z prodaného zboží téměř o polovinu – 41 666 Kč. Tento nárůst byl zapříčiněn především otevřením kavárny v recepci DDM Ulita. Kavárna velmi dobře prosperuje z důvodu široké nabídky kávy a doplňkového sortimentu. Strategické umístění kavárny zajišťuje každodenní tržbu.

5 Zhodnocení a výsledky analýzy

Dům dětí a mládeže Praha 3 Ulita je příspěvkovou organizací zapsanou ve školském rejstříku vedeném Magistrátem hl. města Prahy, což je také zřizovatel organizace.

DDM Ulita organizuje zájmové vzdělávání podle školského zákona a navazujících předpisů.

Hlavním posláním organizace je být otevřeným volnočasovým zařízením s programy přizpůsobenými jednotlivým cílovým skupinám. Nabídka všech programů je velice pestrá.

Je to široké množství aktivit. Jedná se především o zájmové vzdělávání, jako jsou kroužky, jednorázové akce, tábory pobytové i příměstské. Patří sem soutěže, kluby, workshopy.

Ulita připravuje velké množství programů, které jsou přizpůsobeny obsahem, stylem i komunikací specifickým potřebám jednotlivých cílových skupin. DDM Ulita se snaží poskytnout co nejkvalitnější program, péči a bezpečí všem dětem, které ho navštěvují.

U programu pro mladší děti jsou důležitým partnerem rodiče, kteří se některých programů také zúčastňují.

Hlavním cílem činnosti je rozvoj osobnosti a dovednosti dětí a jejich talentů.

Praktická část bakalářské práce se zabývala zjišťováním, zda daná instituce může správně a efektivně plnit tyto své hlavní úkoly v oblasti volnočasových aktivit dětí a mládeže.

Zjišťování bylo provedeno na základě institucionální analýzy podle Bronislava Malinowského. Z analýzy bylo zjištěno, že nabídka volnočasových aktivit v dané organizaci je velice široká. Zahrnuje velké množství druhů a typů kroužků s pestrým zaměřením. Nabízené kroužky jsou pro všechny věkové kategorie od předškoláků až po mládež. Některé kroužky jsou určeny i pro dospělé. DDM Ulita se snaží o zlepšování nabídky těchto kroužků, především o jejich pestrost.

Na základě provedeného dotazníkového šetření v praktické části bakalářské práce, se tato snaha projevila jako správná. Byl zájem o netradiční typy kroužků. Organizace by se měla zaměřit na zvýšení počtu zájmových útvarů s jazykovým a sportovním zaměřením.

Vzhledem ke stále více narůstající konkurenci v oblasti zájmově vzdělávacích činností se musí DDM Ulita snažit o vysokou kvalitu a profesionalitu nabízených volnočasových aktivit. To se velmi dobře daří, vzhledem k úspěchům v nejrůznějších soutěžích, ať již sportovním nebo výtvarným.

Po stránce materiálního a prostorového vybavení je DDM Ulita velmi dobře zabezpečena. Disponuje moderními a nově zrekonstruovanými vlastními prostory. Má vlastní taneční sály, víceúčelové hřiště, zahradu a plně vybavenou keramickou dílnu.

Po stránce personálního zabezpečení je DDM Ulita na vysoké profesionální úrovni. Všichni pracovníci, kteří zde pracují na hlavní pracovní poměr, mají příslušné požadované vzdělání. DDM Ulita se snaží o neustálé vzdělávání svých pracovníků – interních i externích, formou kurzů (zdravotních, pedagogických apod.).

DDM Ulita je neziskovou organizací, ke svému financování využívá prostředky od svého zřizovatele – Magistrátu hl. města Prahy. Současně využívá i vlastní výnosy a státní dotace. Finanční prostředky ze všech tří oblastí využívá efektivně. V roce 2013 byla ztráta 406 603 Kč z důvodu rozsáhlé rekonstrukce a modernizace objektu DDM Ulita. V roce 2014 nebylo hospodaření zatíženo náročnou rekonstrukcí, tudíž byla celková ztráta v hlavní činnosti zcela minimální – 148 Kč.

Z výše popsané analýzy vyplývá, že Dům dětí a mládeže Praha 3 Ulita, jako organizace pro výchovu a vzdělávání dětí a mládeže, plní svá poslání.

6 Závěr

Ve své bakalářské práci jsem se zabývala volnočasovými aktivitami mládeže, trávením volného času a institucemi, které tyto volnočasové aktivity poskytují.

V teoretické části práce jsem objasnila důležité pojmy týkající se volného času, jeho historického vývoje a jeho významu pro zdravý vývoj jedince. Popsala jsem jednotlivé typy výchovně vzdělávacích zařízení a jejich funkce v oblasti výchovy a vzdělávání dětí.

V praktické části jsem se zaměřila na jednu z těchto institucí – Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita, ve které již několik let pracuji. Hlavním cílem bylo zjistit, zda tato instituce naplňuje svá poslání poskytovat kvalitní volnočasové aktivity pro děti a mládež. Analýzu dané organizace jsem provedla na základě Vědecké teorie kultury Bronislawa Malinowského. Analyzovala jsem danou instituci z hlediska finančního zabezpečení, prostorového a hmotného vybavení, personálního zajištění a vlastní činnosti.

Z výsledku této analýzy jsem došla k závěru, že Dům dětí a mládeže Praha 3 – Ulita splňuje svá poslání. Nabízí široké spektrum volnočasových aktivit pro děti a mládež, dobře nakládá s finančními prostředky a neustále se snaží zvyšovat kvalitu svých služeb.

7 Seznam použitých zdrojů

Odborná literatura:

- [1] ČÁP, Jan. Rozvíjení osobnosti a způsob výchovy. Praha: ISV, 1996. 299 s. ISBN 80-85866-15-3.
- [2] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Interní směrnice k oběhu účetních dokladů, provádění finančních operací a zabezpečení finanční kontroly. Praha, 2016.
- [3] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Vnitřní a organizační řád 2013 – 2016. Praha 2016.
- [4] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz o činnosti střediska volného času za školní rok 2012/2013. Praha, 2015.
- [5] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz o činnosti střediska volného času za školní rok 2013/2014. Praha, 2015.
- [6] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz o obsazenosti kroužků 2013. Praha, 2014.
- [7] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz o obsazenosti kroužků 2014. Praha, 2015
- [8] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz zisku a ztráty za rok 2013. Praha, 2014.
- [9] DŮM DĚTÍ A MLÁDEŽE PRAHA 3 – ULITA. Výkaz zisku a ztráty za rok 2014. Praha, 2015.
- [10] HOFBAUER, Břetislav. Děti, mládež a volný čas. 1. vyd. Praha: Portal, 2004. 176 s. ISBN 80-7178-927-5.
- [11] MALINOWSKI, B. Vědecká teorie kultury. Brno: Krajské kulturně osvětové středisko, 1968. 185 s.
- [12] MŠMT, odbor pro mládež. Volný čas a prevence u dětí a mládeže. Praha: Čihák tisk, 2002, 48 s.
- [13] PÁVKOVÁ, Jiřina a kol. Pedagogika volného času. 1. vyd. Praha: Portál, 1999. 233 s. ISBN 80-7178-295-5.
- [14] PRŮCHA, Jan, WALTEROVÁ, Eliška, MAREŠ, Jiří. Pedagogický slovní 4. aktualiz. vyd. Praha: Portal, 2003. 322 s. ISBN 80-7178-722-8.

[15] ŠVÍGOVÁ, Milada. Volný čas a my. Praha: Svobodné slovo, 1967. 155 s. ISBN 32-013-67.

[16] WARD, Pete., ADAMS, Sam LEVERMORE, Jude.: Jak se připravovat na práci s mládeží. 1.vyd. Praha: Portál, 1997. 143 s. ISBN 80-7178-044-8

Internetové zdroje:

[17] Dům dětí a mládeže Praha 3 - Ulita. [online]. (HTML). [cit.2015-10-08]. Dostupné z: <http://www.ulita.cz/o-nas>

[18] MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Školní družiny [online]. (HTML). [cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-druziny>

[19] MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Školní kluby [online]. (HTML). [cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/skolni-kluby>

[20] MŠMT - Ministerstvo školství, mládeže a tělovýchovy. Střediska volného času [online]. (HTML).[cit. 2015-11-03]. Dostupné z WWW: <http://www.msmt.cz/mladez/strediska-volneho-casu>

[21] Národní institut dětí a mládeže. Hodnotové orientace dětí ve věku 6-15 let, výzkumný projekt Bocan Miroslav [online]. (HTML). [cit. 2015-1-10]. Dostupné z WWW: <http://www.vyzkum-mladez.cz/cs/registr/vyzkumy/236-hodnotove-orientace-deti-ve-veku-6-15-le.html>

8 Přílohy

Příloha 1 – Dotazník

Dotazník – zájmové kroužky v DDM Ulita

1. Znáte kompletní nabídku kroužků, které nabízí DDM Ulita?

Ano   Ne

2. Zaškrtněte o jaký druh kroužku má Vaše dítě zájem:

- Sport
- Tanec
- Jazyk
- Výtvarné
- Keramika
- Hudba
- Drama
- Technika
- Vzdělávací

3. Má Vaše dítě zájem o nějaký kroužek, který DDM Ulita nenabízí?

Pokud ano, vypište jaký: .....

4. Mělo Vaše dítě o nějaký kroužek zájem a z důvodu nedostatečné kapacity nebylo přijetato?

Pokud ano, vypište o jaký kroužek se jedná: .....

Zpracování: vlastní

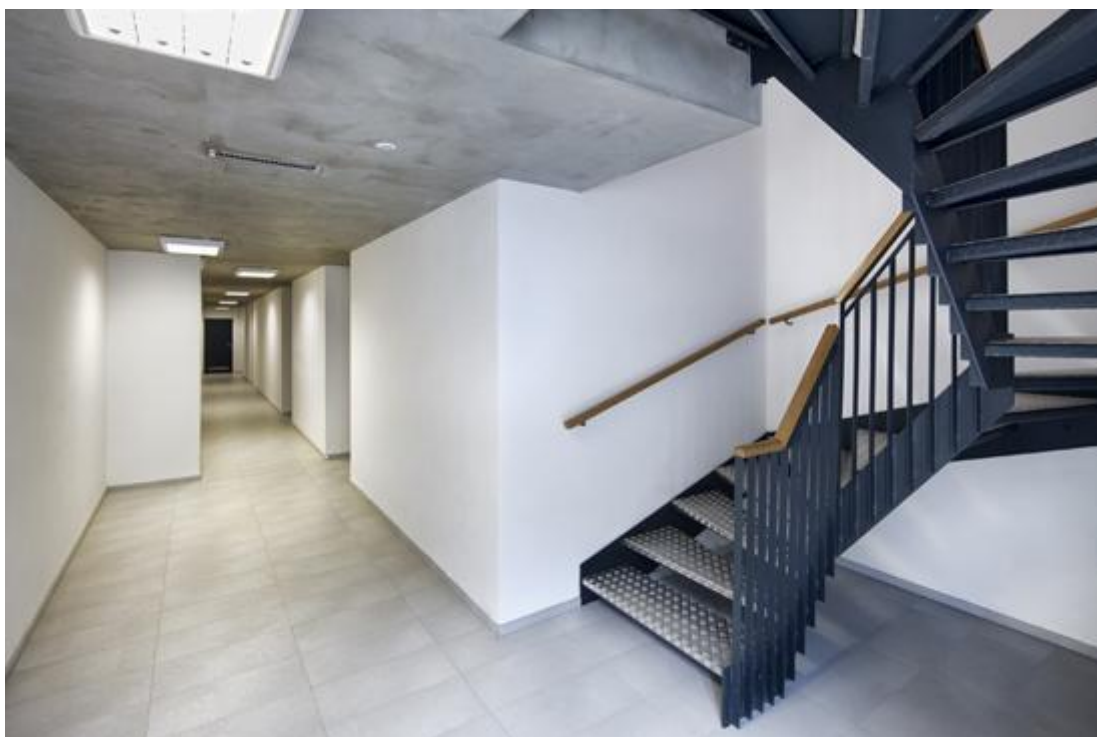
Příloha 2- Víceúčelové hřiště

Zdroj: [17]

Příloha 3 – Počítačová učebna Spirála

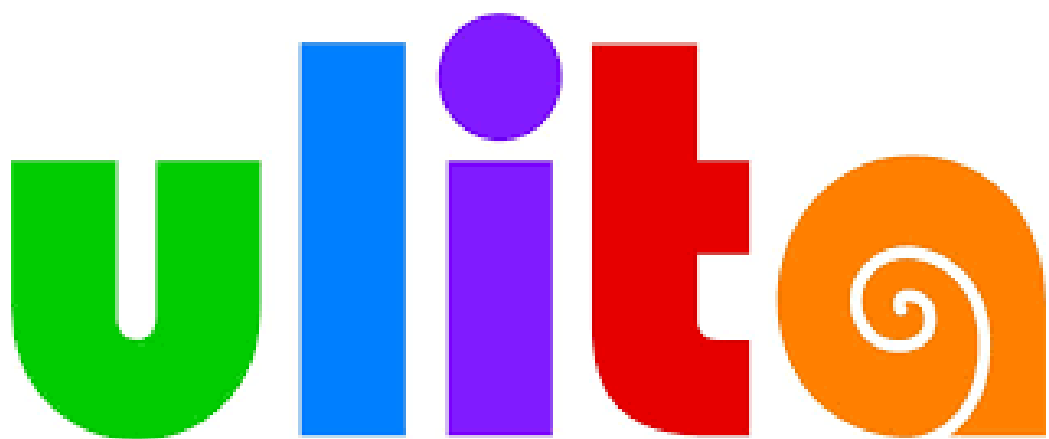

Zdroj: [17]

Příloha 4 – Velký sál

Zdroj: [17]

Dům dětí a mládeže Praha 3 - Ulita

Zdroj: [17]